

Література

1. Шпачук В.В. Сутність терміну «антикризове управління» [Електронний ресурс] / В.В. Шпачук // Науковий вісник Академії муніципального управління, серія «Управління». — №1. — 2011. — Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu_upravl/2011_1/27.pdf
2. Колінець Л. Антикризове регулювання економіки в умовах світових економічних криз: орієнтація на реалізацію стратегії економічного розвитку / Леся Колінець // Економічний аналіз : зб. наук. праць каф. екон. аналізу Терноп. нац. екон. ун-ту.— Тернопіль, 2010.— Вип. 5.— С. 276—279.
3. Безземельна Т. О. Оцінювання ефективності антикризової політики в Україні / Безземельна Т. О. // Держава та регіони. — 2011. — № 2. — С. 6.
4. Антикризисное управление [Текст] / под ред. Э. М. Короткова. — М.: ИНФРА-М, 2005. — С. 620.
5. Бабич А.О. Формирование концепции государственного антикризисного управления в Украине. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://archive.nbu.gov.ua/e-journals/debu/2009-1/index.html>

Постоєнко К. І.,

аспірант,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ВПЛИВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ НА ПРОДОВОЛЬЧИЙ РИНОК УКРАЇНИ

Український народ оптимістично налаштований по відношенню до євроінтеграції. Але ми часто чуємо, що створення зони вільної торгівлі з Євросоюзом негативно вплине на продовольчий ринок, зокрема на сільське господарство. Розглянемо вплив європейських норм на виробництво і споживання сільськогосподарської продукції та відповімо на питання: «Чи потрібно Україні підписувати угоду про асоціацію з ЄС?».

Всі норми ЄС діляться на правові групи, основними з яких є: норми щодо продукту (загальні вимоги для допуску на ринок, гігієна, мікробіологічні показники, добавки та забруднювачі, ГМО); норми щодо процесу (відповідність вимогам ХАССП, якість продукції); норми щодо інформування споживачів (марку-

вання та інформація про продукт); норми щодо процедур (офіційний контроль) [1].

Основним документом, яким керуються учасники ринку харчових продуктів в ЄС, є регламент парламенту і ради № 178/2002 «Про загальну гігієну харчових продуктів та кормів». У ній зокрема визначені головні принципи, за якими мають працювати виробники харчів і які, зрештою, дозволяють гарантувати дотримання високих стандартів безпечності без надмірного контролю з боку держави. Це принципи ХАССП (НАССР, Hazard Analysis and Critical Control Points), простежуваності (traceability) і відповідальності виробника (name and blame) [1].

Принципи ХАССП — це науково обґрунтована система, яка дозволяє гарантувати виробництво безпечної продукції шляхом визначення і контролю небезпечних чинників [1].

Принцип простежуваності виконується через харчовий ланцюжок (рис. 1). Тобто щоб система ХАССП працювала, виробник повинен також вимагати від усіх учасників харчового ланцюжка дотримуватися її принципів. Виробник повинен швидко ідентифікувати будь-якого постачальника чи власника продукції, тобто знати, звідки приходить сировина і куди йде готовий продукт [1].

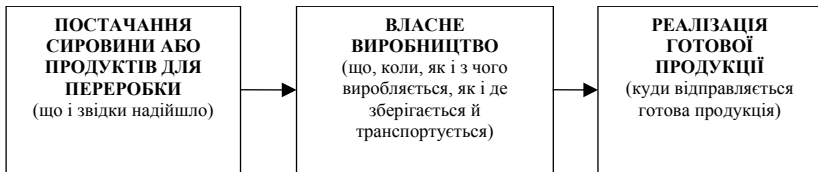

Рис. 1. Харчовий ланцюжок

Принцип відповідальності виробника полягає у впровадженні системи ХАССП і принципу простежуваності (харчового ланцюжка) і має на меті зробити дотримання законодавства раціональним і вигідним для виробників. По-перше, вони самі визначатимуть, де саме на виробництві потрібен контроль та за якими факторами треба слідкувати. По-друге, саме виробники, а не контролюючі органи, нестимуть відповідальність за порушення, а отже найбільше зацікавлені в тому, щоб усе працювало як належне [1].

Згідно з угодою про асоціацію, всі продукти харчування, призначені для продажу, в Україні вироблятимуть відповідно до європейських норм. Таким чином, продукція стане безпечнішою

для місцевих споживачів, а також автоматично, без додаткової сертифікації отримує доступ на ринки країн-членів ЄС [1].

Офіційна ціль політики ЄС у цій сфері — отримання споживачем максимальної користі для здоров'я від їжі та гарантування високого рівня захисту його прав через підтримання жорстких стандартів у виробництві продуктів харчування. Для досягнення цієї мети в ЄС здійснили кілька дуже важливих кроків: на всьому харчовому ланцюжку застосовується комплексний підхід до безпеки харчів («із лану до столу», «зі стодоли до столу»); основну відповідальність за безпеку харчової продукції несуть її виробники (в Україні — чиновники-контролери, що спричиняє корупцію і безвідповідальність виробників); національні органи в кожній країні-члені ЄС створили систему контролю за безпечністю продуктів харчування та здійснюють перевірки виробників на предмет дотримання вимог цієї системи, основний галузевий орган — Європейська агенція з безпечності продуктів харчування перевіряє компетенцію національних органів контролю [1].

Як стверджують розробники угоди про асоціацію з ЄС та експерти з її впровадженням в Україні зростуть стандарти якості товарів, скасується ввізне мито на більшу кількість продукції АПК ЄС (в Україні знизяться ціни на тверді сири — 15 %, вина й алкоголь — 5 %, оливкову олію — 10 %, балтійську рибу — 10 %) і в той же час споживачам буде легше захищати свої права. Щодо захисту прав споживачів, угодою передбачається дієвий механізм повернення зіпсованого товару та отримання компенсації в судовому порядку в разі порушення прав споживачів (рішення прийматимуться швидше, ніж це відбувається зараз) [1].

Крім того, в Україні покращиться якість молока та м'яса (в Україні 90—95 % тваринницьких господарств не відповідають стандартам ЄС).

На даний момент 66 % молока, що виробляється в Україні не відповідає нормам ЄС. За нормами ЄС: персонал, що здійснює доїння повинен дотримуватися особистої гігієни та перед доїнням молоко з кожної корови перевіряється за органолептичними і фізико-хімічними показниками; доїння повинно здійснюватися автоматизовано (в Україні допускається доїння руками); молоко має зберігатися охолодженим (до +6°C) у чистому приміщенні, що містить охолоджувач; посуд для зберігання молока повинен бути виготовлений з нетоксичних матеріалів з гладкою поверхнею, чистим, легко митися, дезінфікуватися хоча б раз на день; за якісними показниками в 1 мл молока повинно міститися не більше 400 тис. одиниць соматичних клітин та не більше 100 тис. мікро-

організмів (в Україні молоко ділиться на сорти і у 1—2 сортах в 1 мл може міститися 400—800 тис. одиниць соматичних клітин і не більше 3 млн мікроорганізмів); вміст антибіотиків у молоці зведений до мінімуму та ін.

У виробництві м'ясопродукції типовими порушеннями в Україні є: антисанітарія; невідповідність нормам утримання, годування та забою тварин; неякісні корма (можуть містити антибіотики) та відсутність належної перевірки кормів на окремих етапах їх виготовлення; неналежне зберігання продукції.

Держава має законодавчо й фінансово допомогти селянам виробляти продукцію європейської якості (наприклад, шляхом об'єднання їх у кооперативи на зразок тих, що існують в країнах ЄС).

Отже, Україна тільки виграє від угоди про асоціацію з ЄС.

Література

1. Асоціація з ЄС вимагає кращого захисту прав споживачів. (ІНФОГРАФІКА) від 9.10.2013 р. — [Електронний ресурс] — режим доступу — <http://texty.org.ua/mod/datavis/apps/ugoda>.

Присяник Н. В.,

аспірант,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

МІСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ЯК ОБ'ЄКТ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ

Економічна криза 2008 року мала значний вплив на життєдіяльність установ та організацій, що забезпечують надання послуг населенню міста та є складовою частиною його господарства. Цей вплив має негативні наслідки, які проявляються і сьогодні, незважаючи на комплекс заходів, ужитих державними органами влади з метою їх усунення. Тому в міському комплексі України виникла необхідність у постійній реалізації заходів антикризового управління міським господарством з метою уникнення негативних наслідків економічного занепаду та попередження таких явищ у майбутньому.